

Aan

De Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
26 maart 2007		OI/O / 7034941	

Onderwerp

Reactie motie Aptroot statistiekverplichtingen CBS

Inleiding

Deze brief bevat het toegezegde antwoord aan de Tweede Kamer op de motie van de leden Aptroot en Van der Vlies van 19 oktober 2006, waarin wordt gevraagd de verplichte statistische uitvraag door het CBS bij het MKB te laten vervallen. In het navolgende schets ik in grote lijnen de relevantie van betrouwbare cijfers over het MKB. Vervolgens geef ik een cijfermatige beschrijving van de bestaande uitvraag bij ondernemingen, waarna ik puntsgewijs inga op de verschillende onderdelen van de motie. Ook wordt een aantal nog lopende acties van het CBS beschreven om de administratieve lasten verder te minimaliseren. Tot slot volgt de visie van de Kamers van Koophandel over het CBS-beleid bij lastenreductie voor het MKB.

Relevantie van betrouwbare cijfers over het MKB

Het MKB vormt een belangrijk deel van de Nederlandse economie en wordt vaak gezien als banenmotor en bron van innovatie. Daarom is een betrouwbare en duurzame statistische beschrijving van de economische processen bij het MKB onontbeerlijk. Niet alleen voor het beleid, maar ook voor de Nationale Rekeningen, waarmee de economische groei en tal van EMU-indicatoren worden bepaald.

Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax
Bezuidenhoutseweg 30	070-379 6106	070-379 6154

Hoofdkantoor	Telefoon (070) 379 89 11	Behandeld door
Bezuidenhoutseweg 30	Telefax (070) 347 40 81	R.K.Salomons
Postbus 20101	Email f.heemskerk@minez.nl	<i>Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden</i>
2500 EC 's-Gravenhage	Website www.minez.nl	

Omvang van de administratieve lasten voor het MKB

Onderstaande tabel (voorlopige raming over 2005) geeft een globale indruk van de verdeling van administratieve lasten op basis van aantallen verstuurd enquêtes.

Bedrijven		Aantal enquêtes (x 1.000 per jaar) ***					Totaal	Gemiddeld aantal enquêtes per bedrijf per jaar
Aantal werknemers	Aantal bedrijven *	Productie jaar	Financieel maand, kwartaal **	Internationale Handel	Overige (verdeling bij benadering)			
0 ****	583.000	0	0	8	55	138	0,1	
1 - <10	327.000	39	143	49	118	274	1,1	
10-<100	61.000	27	153	79	246	505	8,3	
>100	7.000	4	34	27	91	156	22,3	
Totaal	978.000	70	330	163	509	1.072	1,1	

Tabel I: Aantal verstuurd enquêtes per jaar

Voetnoten:

- * *Dit betreft het aantal CBS-bedrijfseenheden per 1/12/2005*
- ** *Bij maandstatistieken resp. kwartaalstatistieken is het aantal enquêteformulieren vermenigvuldigd met 12 resp. 4*
- *** *Dit betreft de voorlopige raming van de aantallen enquêtes over 2005. De "zwaarte" van de verschillende soorten enquêtes is hierin niet verdisconteerd. De IntraStat enquêtes veroorzaken circa 60% van de administratieve lasten*
- **** *De grootteklasse 0 bevat hier o.a. de zelfstandigen zonder personeel (ZZP-ers, freelancers).*

Het CBS-beleid is erop gericht het MKB zoveel mogelijk te ontzien. Uit de tabel is af te lezen dat de door het CBS veroorzaakte administratieve lasten voor het kleinere MKB (zie vetgedrukte cijfers) aanzienlijk kleiner zijn dan voor de grote ondernemingen. Dit wordt veroorzaakt doordat onder de populatie kleinere MKB-bedrijven veelal volstaan kan worden met een steekproef en doordat de gegevens uit de registraties van derden onder bepaalde categorieën bedrijven voldoende is voor het maken van betrouwbare statistieken. De grote bedrijven krijgen integraal de maandelijksse enquêtes voor zowel de productiestatistieken als voor de statistiek van de Internationale handel (IntraStat).

Het CBS veroorzaakt 0,15% van de totale administratieve lasten die door de overheid aan het bedrijfsleven worden opgelegd. De door het CBS veroorzaakte administratieve lasten zijn sinds 1994 met 70% afgenomen. Het CBS heeft in de afgelopen jaren een reductie bereikt die boven de gemiddelde reductiedoelstelling van een kwart ligt van het Kabinet Balkenende II. De gegevens over de lastendruk van het CBS over deze periode zijn in onderstaande tabel opgenomen. Het gaat hier om voorlopige gegevens waarbij een uitsplitsing voor het MKB nog niet voorhanden is. Duidelijk is wel dat de IntraStat enquête verreweg het grootste deel van de lastendruk veroorzaakt.

	Enquêtedruk in 2002 (x 1000)	Enquêtedruk in 2006 (x 1000) (voorlopig cijfer)	Reductie enquêtedruk 2006 t.o.v. 2002 (%)
Intrastat - Statistieken Internationale handel in goederen	€11,9	€11,1	7
Statistieken internationale handel in diensten	€2,9	€0,4	88
Productie- en korte termijn statistieken	€5,9	€4,6	22
Arbeidsmarktstatistieken	€2,2	€1,0	55
Overige statistieken	€4,0	€2,7	32
Totaal	€26,9	€19,8	26

Tabel II: Enquêtedruk in miljoenen euro per jaar.

Gevolgen van afschaffen verplichte uitvraag voor MKB

De motie vraagt om de verplichte uitvraag voor MKB te staken en alleen nog aanvullende vrijwillige enquêtering te handhaven. Methodologische inzichten geven aan dat vrijwillige enquêtering tot een sterk verlaagde en vertekende respons zal leiden. Dit betekent dat er in de respons over- en ondervertegenwoordiging ontstaat van bedrijven met bepaalde kenmerken. Er zijn op dit moment geen methoden voorhanden om de aard en omvang van de vertekening (selectiviteit) te voorspellen, en vanwege ontbrekende achtergrondinformatie is het niet mogelijk om hiervoor te corrigeren. Het is dan niet meer mogelijk om op methodologisch verantwoorde wijze de vereiste statistieken op te leveren. Invoering zal ook leiden tot vertraging. Betrouwbaarheid en tijdigheid van de Nationale Rekeningen worden bedreigd. Ook het voldoen aan Europese statistische verplichtingen komt in gevaar. Vanuit Europa wordt scherp toegezien op de kwaliteit en de tijdigheid van de cijfers. Om de lage respons enigszins te compenseren zal de steekproef vergroot moeten worden, wat juist meer irritatie zal veroorzaken en de enquêtedruk per saldo niet vermindert.

Uitbreiding formulieren Belastingdienst en UWV

In de motie wordt voorgesteld om formulieren van de Belastingdienst en het UWV uit te breiden als vervanging voor de CBS-enquêtes. Dit is vanuit het oogpunt van vermindering van administratieve lasten geen voor de hand liggende optie omdat het per saldo lastenverzwaring in plaats van -vermindering met zich mee brengt. Immers: bijna een miljoen ondernemers worden dan verplicht om extra informatie te leveren, terwijl het

CBS bij de meeste categorieën ondernemingen toe kan met een veel kleinere steekproef. Bovendien benadert de UWV geen bedrijven rechtstreeks.

Europese voorschriften

Er zijn Europese voorschriften die het onmogelijk maken om het MKB uit te zonderen van statistische verplichtingen. Dit is met name het geval bij de IntraStat-enquête, die circa 60% van de administratieve lasten van het CBS veroorzaakt doch slechts 16% van de uitgezonden enquêteformulieren betreft. Uit Europese regels volgt dat alle bedrijven met een import of export boven een bepaalde omvang geënquêteerd moeten worden. In de praktijk komen ook MKB-bedrijven boven deze drempel uit, ondanks het feit dat dankzij inspanningen van het CBS deze drempel in 2005 is verhoogd.

Samengevat zijn om bovengenoemde redenen vrijwillige uitvraag en uitbreiding van bestaande formulieren geen goede alternatieven voor verplichte uitvraag. De kwaliteit van de statistiek neemt af, en de ervaren lastendruk bij bedrijven neemt toe. Bij de grootste statistiek van het CBS laten Europese voorschriften geen uitzondering voor het MKB toe. Er zijn echter wel andere mogelijkheden om de enquêtedruk en de irritatie te verminderen. Reeds in eerdere brieven over dit onderwerp is uitgebreid ingegaan op de zeer omvangrijke reductie die het CBS inmiddels heeft bereikt. Voortdurend worden nieuwe mogelijkheden onderzocht om de enquêtedruk verder te beperken. Hieronder beschrijf ik een aantal nog lopende trajecten.

Uitbreiding van het gebruik van bestaande informatiestromen en onderzoek naar relevantie van verplichtingen

1. Bij het project Herontwerp Economische Statistieken (HEcS) wordt grondig en integraal onderzoek gedaan naar de relevantie van nationale en internationale verplichtingen. Ook worden in dit project alle gegevensstromen heroverwogen en wordt de coördinatie daarvan verbeterd. Waar mogelijk wordt nog meer overgegaan op waarneming vanuit bestaande registers. Indien nationale of Europese verplichtingen niet meer relevant zijn, zal het CBS voorstellen doen om deze verplichtingen af te schaffen. Het onderzoek zal waarschijnlijk ook leiden tot voorstellen om nieuwe relevante statistische informatie te produceren, die inspeelt op actuele beleidsthema's.
2. Het vernieuwde (interne) bedrijfsregister van het CBS sluit beter aan bij de registraties van de Belastingdienst. Intensiever hergebruik van gegevens van de Belastingdienst is daardoor mogelijk. In 2008 is een pilot voor uitbreiding van het gebruik van bestaande Belastingdienstgegevens gepland, in 2009 wordt een verdere reductie van de lastendruk verwacht. Met name het MKB zal hiervan profiteren.
3. Met de Kamers van Koophandel vindt overleg plaats over nauwere samenwerking in de uitvraag, wat mogelijk zal leiden tot stopzetting van de ERBO-(Enquête Regionale Bedrijfsontwikkeling) enquête van de Kamers van Koophandel. Met het doel om

uitvraag te bundelen is onlangs een convenant tussen de Kamers van Koophandel en het CBS gesloten.

Geautomatiseerde aanlevering en meervoudig gebruik van gegevens

Het CBS participeert in het Nederlandse Taxonomie Project. Daarbij worden statistische, financiële en fiscale begrippen beter op elkaar afgestemd. Het wordt dan mogelijk om uitvraag en rapportages aan het CBS, de Kamers van Koophandel en de Belastingdienst efficiënter te laten verlopen. De ondernemer kan met zogenaamde XBRL-berichten rechtstreeks vanuit de administratie de gevraagde informatie geautomatiseerd verstrekken, waarna zowel het CBS, de Kamers van Koophandel als de Belastingdienst er gebruik van kunnen maken. De verwachting is dat er door MKB-ondernemers vooralsnog beperkt gebruik gemaakt zal worden van deze rapportagemogelijkheid. In de toekomst zal dat, mede door goede voorlichting en verbeterde gebruiksmogelijkheden van de boekhoudpakketten, naar verwachting wel toenemen. In dit kader wordt ook samengewerkt met leveranciers van boekhoudpakketten voor het MKB.

Communicatie en Presentatie

Het CBS zet in op een betere communicatie en presentatie om de gevoelde lastendruk te verminderen. Dit betekent o.a. betere voorlichting over het nut van de enquêtes, en het terugkoppelen van benchmarkinformatie naar de bedrijven. Pilots wijzen uit dat dit initiatief positief door bedrijven wordt ontvangen. Verder zal het CBS de toegankelijkheid van de website (StatLine) verbeteren zodat de gebruiksmogelijkheden voor het MKB sterk zullen toenemen. Ten slotte zal het CBS onder meer werken aan intensivering van digitale enquêtering e.d.

Betere verdeling van de enquêtedruk

In de loop van 2007 wordt gestart met de invoering van de zogeheten 'statistiekvakantie' voor bedrijven met minder dan 10 werknemers. Wanneer een ondernemer heeft meegewerkt aan een enquête wordt hierdoor de kans dat dezelfde ondernemer het jaar daarop voor dezelfde enquête wordt geselecteerd teruggebracht. Daarnaast pakt het CBS voor de genoemde doelgroep ook de stapeling van enquêtes aan. Wanneer een bedrijf door middel van een steekproef is geselecteerd voor een enquête, wordt de kans dat het bedrijf in datzelfde jaar nogmaals wordt opgenomen in een steekproef voor een andere enquête verkleind.

Europese ontwikkelingen

Op Europees niveau is het CBS actief om de lastendruk te beperken. Eerder zijn daarbij resultaten geboekt met de Prodcom (jaarstatistieken van de industriële productie), door

vereenvoudiging van de goederenspecificatie van de productie, en de drempelverhoging van de IntraStat-enquête, de grootste veroorzaker van administratieve lasten door het CBS (circa 60% van de lasten). Verdere mogelijkheden tot drempelverhoging worden onderzocht.

Recent heeft de Europese Commissie een ambitieus actieplan¹ voorgesteld om in 2012 de administratieve lasten voor het bedrijfsleven en met name voor het MKB met 25% te verminderen. De reductie op het terrein van de communautaire statistiek maakt hier integraal onderdeel van uit. Concrete voorstellen zijn:

- Verdere vereenvoudiging van de IntraStat verordening via het One-flow systeem, waarbij de handelsstromen tussen de lidstaten slechts in één richting worden gemeld. Daarnaast zal het CBS ook voorstellen doen om op andere manieren een substantiële reductie te bereiken;
- Een programma voor de reorganisatie van de bedrijfsstatistiek;
- De vereenvoudiging van het Europese systeem van landbouwstatistiek;
- De ontwikkeling van methoden en instrumenten voor een betere integratie van verschillende soorten statistische informatie;
- Het intensiever gebruik maken van administratieve gegevensbronnen.

Het CBS zet er op in dat er niet meer informatie wordt gevraagd dan voor het Europese beleid strikt noodzakelijk is, en dat er meer aandacht wordt besteed aan het reduceren van de lastendruk door de bestaande statistische informatievoorziening. Daarom zal het CBS bij de behandeling van het communautair statistisch programma voor de periode 2008-2012, in samenwerking met gelijkgezinde lidstaten, zich maximaal inzetten voor vereenvoudiging van de Europese statistieken. Daarnaast zal het CBS onder meer voorstellen dat alle nieuwe statistische verplichtingen dienen te worden voorzien van een kosten/baten-analyse voordat ze worden vastgesteld. Hierbij spelen zeer uiteenlopende belangen van de verschillende lidstaten een belangrijke rol, zodat concrete stappen niet eenvoudig gerealiseerd kunnen worden.

---

¹ Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's "Actieprogramma ter vermindering van de administratieve lasten in de Europese Unie alsmede de Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad betreffende verlichting van de responslast, vereenvoudiging en prioritering op het gebied van communautaire statistieken.

Visie van MKB platforms

Aan MKB-Nederland en de Vereniging van Kamers van Koophandel is gevraagd hun visie te geven over het beleid van het CBS ten aanzien van de reductie van lastendruk bij het MKB.

MKB Nederland heeft te kennen gegeven zijn standpunt pas te willen bepalen op basis van de brief van de Staatssecretaris van Economische Zaken aan de Tweede Kamer.

Visie van de Kamers van Koophandel Nederland

De Kamers van Koophandel steunen de beleidslijn van het CBS om een optimum te vinden tussen enerzijds minimalisatie van administratieve lasten en anderzijds de productie van relevante en hoogwaardige statistieken. De gedifferentieerde benadering, waarin het MKB minder wordt belast dan andere categorieën, is een goede uitwerking van het streven naar dit optimum. Het staken van de verplichte uitvraag aan MKB leidt onherroepelijk tot slechtere statistieken.

Wel zijn de Kamers van Koophandel er van overtuigd dat er in het proces van de verzameling van gegevens die door verschillende organisaties wordt verricht meer voordeel valt te behalen. Onder meer door integratie en afstemming van vraagstellingen (UWV, Belastingdienst, etc.), uniformering van definities (eerst in de onderliggende regelingen, daarna in de verzameling van gegevens) en dergelijke, kan er meer dan nu gebeurt.

Voorts ondersteunen de Kamers van Koophandel van harte de pogingen om de administratieve lasten die voortvloeien uit Europese verplichtingen serieus te beperken.

(w.g.) drs. F. Heemskerk